

Consiliul Raional pentru Participare Cahul

Raport de Activitate

Anul 2024

Proiectul "Consiliul Raional pentru Participare Cahul – platformă pentru un proces decizional transparent" este implementat de către AO Centrul „CONTACT-Cahul”, cu suportul Fundației Est-Europene din resursele acordate de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și Guvernul Suediei.

INTRODUCERE

Proiectul "Consiliul Raional pentru Participare Cahul – platformă pentru un proces decizional transparent" este implementat de către AO Centrul „CONTACT-Cahul”, este implementat cu suportul Fundației Est-Europene din resursele acordate de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și Guvernul Suediei.

Scopul proiectului este: Creșterea eficienței participării societății civile din raionul Cahul în procesele decizionale la nivel de raion și local prin analizarea proiectelor de decizii, participare la elaborarea și promovarea politicilor publice și monitorizarea transparenței administrative.

Pentru realizarea acestui scop au fost fixate următoarele obiective:

1. Asigurarea unei activități eficiente a Consiliului Raional pentru Participare Cahul (CRP Cahul) pentru a contribui la îmbunătățirea transparenței procesului decizional.
2. Implicarea societății civile în acțiuni de advocacy pentru susținerea sectorului de tineret al raionului și în dezvoltarea activismului civic în rândul tinerilor.
3. Dezvoltarea capacităților membrilor CRP Cahul.

Activitatea CRP Cahul pornit de la următoarele premise:

- Este nevoie ca autoritățile publice să învețe să asculte de vocea celor pe care îi guvernează și să asigure participarea societății civile în procesul decizional;
- Atât autoritățile publice locale, cât și organizațiile societății civile au nevoie să însușească cultura responsabilității și a dialogului;
- Există un spațiu foarte larg pentru îmbunătățirea politicilor publice locale și rezultatele acestor politici sunt așteptate de cetățeni;
- Buna guvernare implică respectarea transparenței în elaborarea și adoptarea actelor normative, acestea având șanse sporite de a servi interesul public.

Activitățile realizate în anul 2024 vin să dezvolte și să consolideze direcțiile de bază în activitatea CRP Cahul:

1. Analiza proiectelor de decizie ale Consiliului Raional Cahul și formularea recomandărilor.
2. Identificarea necesităților de politici publice locale;
3. Abilitarea membrilor CRP Cahul;
4. Asigurarea vizibilității și promovarea activității CRP Cahul;
5. Creșterea transparenței administrative și a responsabilității aleșilor locali pentru calitatea actului decizional.

Consiliul Raional pentru Participare Cahul – platformă a societății civile

CRP Cahul este un organ consultativ, fără statut de persoană juridică, ca expresie a voinței de recunoaștere a valorii competențelor și de asigurare a participării societății civile și sectorului privat la procesul de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și revizuire a documentelor de politici.

CRP Cahul are ca scop dezvoltarea și promovarea parteneriatului strategic între autoritățile publice, societatea civilă și sectorul privat în vederea consolidării bunei guvernări la nivel raional, prin facilitarea comunicării și participării părților interesate la identificarea și realizarea priorităților strategice de dezvoltare teritorială la toate etapele și crearea cadrului și capacităților instituționale de asigurare a implicării plenare a părților interesate în procesul de luare a deciziilor.

CRP Cahul a fost legal constituit la 28 iunie 2018, prin decizia Consiliului Raional Cahul, care a aprobat componența nominală a consiliului și regulamentul de activitate.

CRP Cahul este format din reprezentanții organizațiilor societăți civile din raionul Cahul, dar și din reprezentanții ai grupurilor de inițiativă locale. La moment, în calitate de membri ai CRP Cahul activează 23 persoane.

CRP Cahul este condus de un Președinte ales pentru o perioadă de doi ani, asistat de un vicepreședinte și biroul permanent al CRP Cahul.

Membrii CRP Cahul nu pot fi consilieri raionali și membri ai organelor de conducere ale structurilor raionale/orășenești/sătești ale organizațiilor de partid.

Activitatea Consiliului este concentrată pe câteva dimensiuni de bază:

1) participarea la toate etapele procesului de planificare strategică:

a) informarea părților interesate despre procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a Strategiei raionale de dezvoltare socio-economică, documentul de politici publice privind relațiile raionului cu comunitățile cu care deține acorduri de înfrățire și cooperare, alte documente de planificare strategică;

b) monitorizarea corelării documentelor de planificare strategică raională cu documentele strategice naționale;

c) efectuarea și prezentarea evaluărilor independente cu privire la

impactul politicilor asupra bunăstării locuitorilor raionului;

d) facilitarea dezbaterilor publice asupra priorităților strategice de dezvoltare teritorială;

e) participarea la corelarea documentelor de planificare strategică cu programele de asistență tehnică și evaluarea impactului acestora;

f) propunerea de proiecte ale documentelor de politici;

2) crearea cadrului instituțional de consultare la nivelul autorităților publice raionale:

a) monitorizarea implementării Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional;

b) asigurarea dialogului continuu și consistent între societatea civilă, sectorul privat, partenerii de dezvoltare și Consiliul Raional;

c) promovarea programelor de consolidare a capacităților părților interesate și autorităților publice raionale în implementarea Legii privind transparența în procesul decizional, planificarea strategică și bugetară.

CRP Cahul exercită și următoarele atribuții: prezintă comentarii și propuneri pe marginea inițiativelor și documentelor de politici ale subdiviziunilor Consiliului Raional pentru planificare strategică.

Comentariile și propunerile CRP Cahul sunt făcute publice. Membrii CRP Cahul elaborează rapoarte de analiză la proiectele de decizii.

În baza rapoartelor de analiză sunt redactate demersurile către Consiliul raional Cahul cu recomandări de îmbunătățire a proiectelor de decizie.

Calitatea de membru al Consiliului Raional de Participare este benevolă și presupune o înaltă responsabilitate civică.

ANALIZA PROIECTELOR DE DECIZIE ALE CONSILIULUI RAIONAL CAHUL

Consiliul Raional Pentru Participare Cahul

ȘI ÎN CALITATE DE ÎNTR-UNUȘI AL COMITETULUI DE ÎNTR-UNUȘI AL RAIONULUI

Președintele Raionului Cahul

Dumandru Pavel GROZA

DEMERȘ

ASOCIAȚIA ONG-TEARCA
Centrul «CONTACT-Cahul»
CNP 101462000986
INTRARE Nr. 15/2019
REGISTRUL NR. 215/2019-21-202-02/2019

Pentru ședința ordinară a Consiliului Raional desfășurată la data de 16 februarie 2024 au fost analizate 44 proiecte de decizii.

Rezultatele ședinței și recomandările înaintate la proiectele de decizii

În cadrul ședinței, au fost înaintate 24 de recomandări pentru proiectele de decizii aflate în discuție. Dintre acestea:

- 13 recomandări au fost acceptate integral;
- 7 recomandări au fost acceptate parțial;
- 4 recomandări au fost respinse.

Recomandări acceptate integral

1. Proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea raportului privind executarea bugetului în anul 2023”

- Cretizarea sumei soldului bugetar pentru anul 2023.
- Detalierea articolelor bugetare care au contribuit la formarea soldului și a cauzelor pentru nevalorificarea anumitor sume.

2. Proiectul de decizie „Cu privire la Regulamentul privind modul de acordare a ajutorului financiar unic din Fondul de rezervă a raionului”

- Introducerea în regulament a specificației că ajutorul financiar unic se acordă persoanelor socialmente vulnerabile pentru acoperirea cheltuielilor medicale neacoperite de CNAM, prin instituții medico-sanitare publice.

3. Proiectul de decizie „Cu privire la realizarea planului de acțiuni pentru 2023 în vederea implementării Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Cahul pentru 2023-2030”

- Specificarea prevederilor neimplementate din planul de acțiuni pentru 2023, identificarea cauzelor și stabilirea măsurilor necesare pentru implementarea lor în 2024.

4. Proiectul de decizie privind modificarea anexelor nr. 5 și nr. 6 la decizia „Cu privire la aprobarea Statutului ÎM „Centrul Stomatologic Raional Cahul”

- Actualizarea poziției de președinte al Consiliului de Administrare, prin înlocuirea doamnei Daud Elena cu doamna Cebotari Elena, vicepreședintele raionului Cahul.

5. Proiectul de decizie „Cu privire la constituirea Consiliului de Administrare al IMSP CS Cahul și al altor centre de sănătate teritoriale”

- Modificarea poziției de președinte al Consiliului de Administrare în conformitate cu legislația, menținând componența generală stabilită pe termen de 5 ani.
- Asigurarea includerii unui reprezentant al asociațiilor obștești din domeniul sănătății în Consiliul de Administrare.

6. Proiectul de decizie „Cu privire la concedierea din funcție a șefului Centrului de Sănătate Slobozia Mare”

- Eliminarea hașurării informațiilor privind numele și funcția persoanei din textul proiectului de decizie, în spiritul transparenței, conform Legii 148/2023 privind accesul la informații de interes public.
- Declararea funcției de șef al IMSP CS Slobozia Mare ca vacantă.
- Constituirea unei comisii de primire-predare a bunurilor instituției.

7. Proiectul de decizie „Cu privire la constituirea Comisiei pentru privatizarea fondului de locuințe în raionul Cahul”

- Completarea comisiei cu reprezentanți ai:
  - Direcției financiare sau Inspectoratului Fiscal;
  - Direcției de arhitectură;
  - Stației sanitar-epidemiologice;
  - Organului de supraveghere antiincendiară de stat;
  - Administrației și comitetului sindical.

- Stabilirea unui număr impar de membri pentru a asigura majoritatea în procesul decizional.
  - Clarificarea competențelor și a legislației aplicabile comisiei.
  - Specificarea duratei mandatului comisiei.
-

Pentru ședința extraordinară a Consiliului Raional desfășurată pe data de 29 martie 2024 au fost analizate 17 proiecte de decizii.

În total, au fost înaintate 24 recomandări la proiectele de decizii. Dintre acestea, 12 recomandări au fost acceptate integral, 7 parțial, iar 5 recomandări au fost respinse.

RECOMANDĂRI ACCEPTATE

1. Proiectul de decizie „Cu privire la stabilirea districtelor școlare pentru instituțiile de învățământ gimnazial din raionul Cahul”

- În textul preambulului să fie incluse cuvintele „și consultărilor publice, proces verbal nr. ... din data de 18 martie 2024”.

2. Proiectul de decizie „Cu privire la organizarea odihnei de vară a copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024.

- În preambul să fie făcută referire la avizul comisiei consultative de specialitate pe probleme sociale.
- În tabelul 5, pentru statele de personal, să se aprobe nivelul de salarizare al angajaților taberei de odihnă prin decizie a Fondatorului.

3. Proiectul de decizie „Cu privire la instituirea Instituției Publice Școala Sportivă Raională Cahul”

- Completarea organigramei instituției cu poziția „Fondatorul, Consiliul Raional Cahul” conform Statutului, p.3.
  - Nota informativă să includă explicit motivul elaborării proiectului.
  - Proiectul să fie elaborat cu participarea subdiviziunilor de specialitate din cadrul Consiliului Raional.
  - Nivelul de salarizare al angajaților instituției să fie aprobat prin decizia respectivă.
-

---

4. Proiectul de decizie „Cu privire la modificarea bugetului raional Cahul pentru anul 2024”

- În nota informativă să fie explicate motivele și necesitatea alocării sumei de 697.518,00 lei pentru Serviciul Raional de Asistență Psihopedagogică, legată de reforma sistemului de asistență socială „Restart”.

5. Proiectul de decizie „Despre modificarea anexelor la Decizia nr. 03/01 din 22 decembrie 2023”

- Specificarea formei juridice de reorganizare a subdiviziunilor conform Codului Muncii, pentru a clarifica aspectele contractuale.

6. Proiectul de decizie „Cu privire la transmiterea în locațiune a unor spații neutilizate”

- Adăugarea unui punct care stipulează publicarea deciziei pe pagina oficială a Consiliului Raional Cahul, pentru asigurarea transparenței.

7. Proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea deciziei Comisiei Raionale de Privatizare a Fondului de Locuințe”

- Textul punctului 1 să fie armonizat cu denumirea proiectului „Cu privire la privatizarea fondului de locuințe”.

8. Proiectul de decizie „Despre modificarea punctului 3 din Decizia nr. 02/13 din 8 decembrie 2023”

- Completarea punctului 2 cu cuvintele „din Aparatul Președintelui Raionului Cahul” după menționarea „serviciului juridic și resurse umane”.

9. Proiectul de decizie „Cu privire la exercitarea interimatului funcției de șef al IMSP Centrul de Sănătate Bucuria”

- În nota informativă să fie inclus motivul introducerii interimatului funcției.

Pentru proiectul de decizie „Cu privire la stabilirea districtelor școlare pentru instituțiile de învățământ general din raionul Cahul, anul de studiu 2024-2025”, au fost înaintate 4 recomandări, dintre care 3 au fost acceptate integral și una parțial.

RECOMANDĂRI ACCEPTATE

- ❖ La stabilirea districtelor școlare pentru instituțiile din municipiul Cahul să fie luate în calcul opinia, viziunea și propunerile primăriei municipiului Cahul.
- ❖ Să fie eficientizată utilizarea resurselor umane, financiare și materiale, cu delimitarea districtelor școlare conform necesităților reale.
- ❖ Să fie luate în calcul opiniile Consiliilor pedagogice, Consiliilor părintești, Consiliilor administrative și ale Consiliilor Elevilor.

RECOMANDARE ACCEPTATĂ PARȚIAL

- ❖ Eficientizarea managementului și restructurizarea spațiilor libere din instituțiile de învățământ.

Pentru ședința ordinară a Consiliului Raional desfășurată la data de 24 mai 2024 au fost analizate 23 proiecte de decizii.

Recomandări înaintate către Consiliul Raional Cahul pentru 7 proiecte de decizie, prin demers expediat la data de 21 mai 2024

1. Cu privire la activitatea Consiliului de administrație, a administratorului și la activitatea economico-financiară a Î.M. „Centrul Stomatologic Raional Cahul” pe anul 2023 (cu repartizarea profitului net):

- Se propune completarea preambulului proiectului de decizie cu o trimitere la Regulamentul de organizare și funcționare al Î.M. „Centrul Stomatologic Raional Cahul” aprobat printr-o decizie anterioară a Consiliului Raional Cahul.
- Nota informativă ar trebui să includă o sinteză a activității Consiliului de administrație pentru anul 2023, având în vedere atribuțiile acestuia legate de dezvoltarea și funcționarea întreprinderii. **(Recomandare acceptată)**

2. Cu privire la intenția Consiliului Raional Cahul de a obține statut de asociat în „SERVCOM SUD” SRL:

- Menționarea unui demers înaintat anterior (10.08.2022) către președintele raionului Cahul, care conține recomandări pe acest subiect.

- Nota informativă ar trebui să clarifice faptul că alocarea de fonduri pentru acest proiect nu este prevăzută în bugetul raional 2024 și nici nu poate fi inclusă, conform legislației privind finanțele publice.

3. Cu privire la aprobarea deciziei Comisiei raionale de privatizare a fondului de locuințe:

- Respectarea prevederilor Legii 239/2008 privind transparența decizională, prin eliminarea hașurării numelor persoanelor beneficiare ale privatizării contra cost.

4. Cu privire la transmiterea, cu titlu gratuit, a bunurilor procurate în cadrul măsurii investiționale „Sistem de management integrat al deșeurilor”:

- Proiectul de decizie trebuie să precizeze clar agentul economic/persoana juridică care transmite și primește bunurile.
- Corectarea formulării din nota informativă pentru a respecta legislația privind transmiterea și evidența bunurilor materiale, identificând explicit beneficiarii donațiilor. **(Recomandare acceptată)**

5. Despre modificarea Deciziei nr. 03/19 din 22 decembrie 2023 „Cu privire la instituirea Comisiei de concurs pentru ocuparea funcțiilor publice vacante de conducere”:

- Proiectul de decizie trebuie să includă numele persoanei propuse pentru funcția de președinte al comisiei, respectând prevederile Legii 148/2023 privind accesul la informații de interes public. **(Recomandare acceptată)**

6. Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu:

- Eliminarea hașurării numelor persoanelor vizate, în conformitate cu Legea 148/2023, care permite accesul public la informații privind activitatea profesională a agenților publici.
- Adăugarea unui punct care să declare funcția de șef al IMSP „Centrul de Sănătate Cahul” vacantă. **(Recomandare acceptată)**

7. Cu privire la numirea șefului IMSP „Centrul de Sănătate Cahul”:

- Introducerea numelui și prenumelui persoanei propuse pentru această funcție, pentru a respecta transparența procesului decizional conform

prevederilor legislației naționale și Regulamentului-cadru aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1086/2016.

Observație generală:

Se recomandă alinierea tuturor proiectelor de decizie la standardele de transparență și acces la informație, pentru a respecta atât legislația în vigoare, cât și interesele cetățenilor din raionul Cahul.

Pentru ședința ordinară a Consiliului Raional desfășurată pe data de 31 iunie 2024 au fost analizate 26 proiecte de decizii.

La 8 proiecte de decizie au fost formulate 17 recomandări, transmise Consiliului Raional Cahul printr-un demers expediat la data de 30 iulie 2024 ([link către document](#)). Recomandările sunt detaliate mai jos:

1. Proiectul de decizie „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare din fondul de rezervă al Consiliului Raional Cahul”

- Înlocuirea sintagmei „APL” cu „Primăria Chioselia Mare” în punctul 2 al proiectului, pentru claritate.
- Concretizarea destinației sumei de 39.000 lei cu mențiunea „ajutor financiar unic pentru tratament medical” în punctul 3, alineatul 1 din nota informativă.

2. Proiectul de decizie „Cu privire la acordarea suplimentului la salariu pentru îndeplinirea indicatorilor de performanță ai activității instituțiilor”

- Specificarea sursei financiare pentru suplimentele salariale în punctul 1 al proiectului.
- Publicarea pe site-ul instituțiilor medicale a procesului-verbal al Comisiei de evaluare și validare a indicatorilor de performanță.
- Analizarea posibilelor conflicte de interese ale membrilor Comisiei de evaluare.
- Publicarea pe site-urile instituțiilor medicale și CR Cahul a criteriilor utilizate în evaluarea indicatorilor de performanță.

3. Proiectul de decizie „Cu privire la prelungirea concursului pentru ocuparea funcției de șef al Direcției Generale Învățământ Cahul”

- Includerea motivului prelungirii concursului în proiectul de decizie și în nota informativă.
- Specificarea termenului-limită pentru depunerea dosarelor (data exactă) în punctul 2 al proiectului.

4. Proiectul de decizie „Cu privire la promovarea în funcția de șef al Direcției Agricultură, Relații Funciare, Cadastru și Patrimoniu Public”

- Indicarea datei aprobării în funcție în punctul 1 al proiectului.
- Adăugarea unui punct nou: „Se împuternicește Președintele Raionului să semneze Contractul Individual de Muncă conform Codului Muncii al RM.”

5. Proiectul de decizie „Cu privire la prelungirea raporturilor de muncă cu doamna V. Miclauş”

- Publicarea numelor persoanelor în funcții publice fără hașurare, conform art. 8(3) din Legea 148/2023 privind accesul la informație.

6. Proiectul de decizie „Cu privire la casarea unor mijloace fixe”

- Schimbarea titlului în: „Cu privire la autorizarea casării bunurilor uzate, raportate la mijloacele fixe ale IM 'Centrul Stomatologic Raional Cahul'.”
- Completarea referințelor legislative relevante în preambulul proiectului.
- Reformularea punctului 1 pentru autorizarea explicită a casării bunurilor.
- Modificarea punctului 2 pentru împuternicirea directorului să gestioneze modificările contabile aferente.

7. Proiectul de decizie „Cu privire la desemnarea candidaților membri în Consiliul electoral al circumscripției electorale raionale Cahul nr.7”

- Publicarea listei finale cu candidații desemnați și detalierea calificărilor acestora pe site-ul oficial al Consiliului Raional Cahul.

8. Proiectul de decizie „Cu privire la situația creată în sectorul agricol din raionul Cahul din cauza condițiilor climatice extreme”

- Elaborarea unui plan concret de acțiuni pentru îmbunătățirea situației din sectorul agricol, afectat de condițiile climatice extreme.
-

Aceste recomandări sunt menite să asigure claritatea, transparența și respectarea legislației în procesul decizional.

Pentru ședința ordinară a Consiliului Raional desfășurată pe data de 19 septembrie 2024 au fost analizate 20 proiecte de decizii.

La data de 16 septembrie 2024, Consiliului Raional Cahul i-au fost expediate 17 recomandări cu privire la 8 proiecte de decizie, detaliate în documentul accesibil la acest [link](#). Recomandările au fost formulate astfel:

1. Proiectul de decizie: „Cu privire la audierea raportului privind executarea bugetului raional Cahul în semestrul I al anului 2024”

- Proiectul respectă legislația în vigoare, însă nota informativă nu include detalii despre implementarea strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului. Este necesar să fie prezentate dinamica, tendințele și problemele financiare pentru ca autoritățile să poată lua măsuri concrete.
- La punctul 4.5, privind ocrotirea sănătății, se menționează 3700,0 mii lei alocați, însă resursele nu au fost utilizate, fără a se explica motivele.
- Punctul 4.6, privind aprovizionarea cu apă și canalizare, prevede 5200,0 mii lei care nu au fost valorificate din cauza unui proiect nedefinitivat.
- Subprogramul pentru proiecte sociale menționează 437,0 mii lei alocați, dar nu se indică procentul utilizării din fondul de rezervă, ceea ce limitează transparența.
- Se propune includerea unor măsuri concrete și stabilirea responsabilităților pentru execuția deplină a bugetului în semestrul II al anului 2024.

2. Proiectul de decizie: „Cu privire la pregătirea instituțiilor din subordinea Consiliului Raional pentru activitatea în perioada rece 2024-2025”

- Punctul 8 să fie eliminat, având în vedere că legislația în vigoare reglementează deja obligațiile agenților economici.
- În nota informativă, se recomandă eliminarea unei propoziții redundante privind competențele comisiei consultative, care sunt deja prevăzute de lege.

3. Proiectul de decizie: „Cu privire la asocierea Consiliului Raional Cahul cu alte unități administrativ-teritoriale pentru constituirea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară ‘CAHUL’”

- Proiectul necesită clarificări privind consultările publice, adoptarea deciziilor de către consiliile locale participante și avizul comisiei consultative.
- Se propune înlocuirea termenului „aproba” cu „se acceptă” pentru a reflecta corect atribuțiile legale ale consiliului.
- Punctul 9 să fie modificat pentru a reflecta alegerea președintelui asociației conform statutului.
- Să se specifice data intrării în vigoare (01.01.2025) și alocațiile necesare.

4. Proiectul de decizie: „Cu privire la activitatea Instituției Publice ‘Incubatorul de Afaceri din Cahul’ în anul 2023”

- Sintagma „managerul” să fie înlocuită cu „administratorul” conform statutului.
- Să fie inclusă activitatea consiliului de administrare al incubatorului.

5. Proiectul de decizie: „Cu privire la casarea unor bunuri uzate raportate la mijloacele fixe gestionate de Direcția Generală Finanțe”

- Se recomandă utilizarea termenului „se acceptă” în loc de „aprobă”, pentru conformitate cu prevederile legale.

6. Proiectul de decizie: „Cu privire la modificarea Programului de transport rutier raional”

- Punctul 2 să fie revizuit pentru a permite președintelui raionului să elibereze permisul de deservire a rutei noi, accelerând implementarea.

7. Proiectul de decizie: „Cu privire la aprobarea deciziei Comisiei raionale de privatizare a fondului de locuințe”

- Să fie eliminate hașurările numelor și prenumelor din tabel, pentru respectarea transparenței decizionale.

8. Proiectul de decizie: „Cu privire la aprobarea Regulamentului intern privind acordarea ajutorului material”

- Punctul 2 să fie eliminat pentru evitarea dublării deciziilor.
- Să fie incluse condiții pentru neacordarea ajutorului material în caz de încălcări disciplinare.

- Să fie specificate sursele de finanțare și data intrării în vigoare a deciziei.

Aceste propuneri urmăresc să asigure o mai mare claritate, legalitate și transparență în procesul decizional al Consiliului Raional Cahul.

Pentru ședința extraordinară a Consiliului Raional desfășurată pe data de 15 noiembrie 2024 au fost analizate 13 proiecte de decizii.

- 1. Proiectul de decizie "Cu privire la aprobarea textului contractului de finanțare a proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” și a condițiilor ce urmează a fi realizate.”**
  - Pornind de la faptul că proiectul investițional "Construcția infrastructurii de limentație cu apă a localităților din raionul Cahul" planificat pentru implementarea în r. Cahul se propune ca în textul ordinii de zi să fie cu următorul conținut "Cu privire la aprobarea textului contractului de finanțare a proiectului "Construcția infrastructurii de limentație cu apă a localităților din raionul Cahul". Ca argument suplimentar al acestui conținut este și faptul că în textul contractului de finanțare se specifică tot acest text.
  - De completat p. 3.2.1 care prescrie că construcția apeductului magistral după dare în exploatare urmează a fi transmis la balața Consiliului raional, de adăugat cuvintele "care ulterior îl va transmite pentru exploatare fondatorului S.A. "Apă-Canal Cahul". Pe subiectul dat se recomandă să se discute și cu fondatorul S.A. "Apă-Canal Cahul".
  - Datorită faptului că în textul contractului se impune Consiliul raional Cahul să asigure contribuția de 3% din suma proiectului pentru construcția rețelelor apeductului ca beneficiar al acestuia de indicat (argumentarea) din care considerente se impune plata de contribuție de 3% în calitate de beneficiar, deoarece conform procesului verbal de la întâlnirea din anul 2023 Consiliul raional a participat ca partener al acestui proiect dar nu ca beneficiar. Din aceste considerente se solicită o informație suplimentară în nota informativă la proiectul de decizie.
  - În textul contractului se specifică achitarea a 3% de contribuție și de primăria or. Vulcănești, care de fapt nu este parte componentă a raionului Cahul și decizia Consiliului raional Cahul nu are putere juridică asupra Consiliului local Vulcănești. Pe acest motiv se propune de specificat ca recomandare Consiliului local Vulcănești să adopte o decizie asemănătoare.
  - Luând în considerație faptul că contribuția Consiliului raional Cahul este destul de valoroasă, mai mult de 4 mln. Lei, se propune ca în proiectul de decizie de adăugat un punct suplimentar în care să oblige direcția

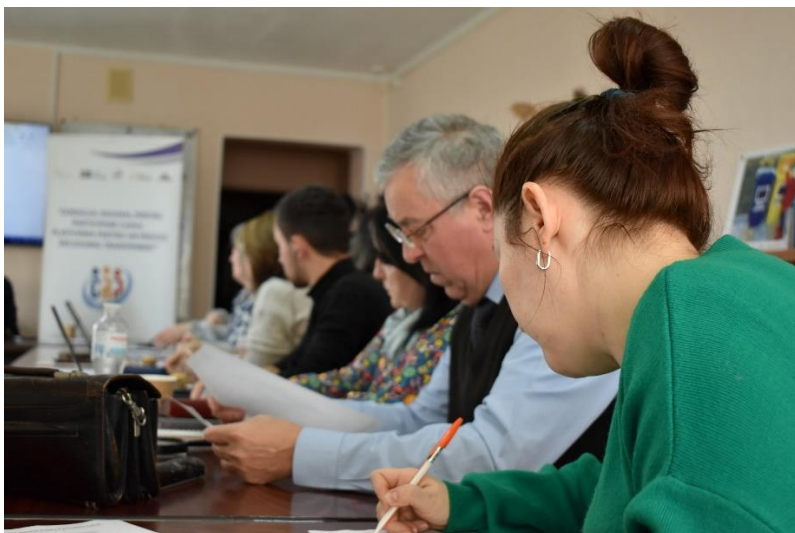
generală finanțe să prevadă sursele necesare în bugetul raional pentru anul preconizat pentru implementarea proiectului.

- De îmbunătățit conținutul Notei informative la capitolul argumentarea contribuției Consiliului raional cât și impactul asupra bugetului raional.
- 2. Proiectul de decizie ”Cu privire la examinarea notificării Oficiului teritorial Cahul al Cancelariei de Stat nr.1304/OT2-413 din 8 octombrie 2024.”**
- De concretizat P. 2 al proiectului de decizie (se abrogă sau se menține) în care se expune textul ”Se abrogă/se menține Decizia Consiliului Raional Cahul nr.5/14 din 19 septembrie 2024 „Cu privire la numirea în funcție publică pe perioadă determinată a șefului Direcției construcții și drumuri”.
- 3. Proiectul de decizie ”Cu privire la încetarea exercitării interimatului funcției de șef al Direcției generale învățământ Cahul.”**
- Pornind de la faptul că interimatul funcției de șef al Direcției generale învățământ Cahul a fost stabilit prin ordinul Ministerului educație al Republicii Moldova din 22.02.2024, în cazul dat ar fi fost corect ca tot prin ordinul Ministerului educației să se înceteze contractul individual de muncă al funcției de interimat.
  - Se propune în preambulul proiectului de decizie de făcut trimitere și la Codul Muncii care reglementează relațiile dintre angajator și angajat în executarea atribuțiilor publice.
  - În proiectul de decizie de specificat data încetării contractului individual de muncă.
- 4. Proiectul de decizie ”Cu privire la numirea în funcție a șefului Direcției generale învățământ Cahul.”**
- În preambulul proiectului de decizie de făcut trimitere și la Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului raional Cahul adoptat prin decizia Consiliului raional Cahul care în fond reglementează procedura de numire în funcție a funcționarilor publici.
  - În p.1 proiectului de decizie de specificat data intrării în funcție a șefului direcției.
  - De adăugat un punct suplimentar în proiectul de decizie cu următorul conținut: ”Președintele raionului va semna contractul individual de muncă cu noul șef al direcției pe perioada corespunzătoare”.

Analiza proiectelor de decizii și formularea recomandărilor la proiectele de decizii ale Consiliului raional Cahul pentru perioada ianuarie-noiembrie 2024

Numărul ședințelor Consiliului raional Cahul	6
Numărul proiectelor de decizii analizate	143
Numărul Proiectelor de decizii la care au fost înaintate recomandări	38
Numărul Total de recomandări	107
Recomandări acceptate integral	45
Recomandări acceptate parțial	18
Recomandări respinse	44

Aceste recomandări reflectă o abordare constructivă și detaliată, menită să contribuie la creșterea eficienței și transparenței proceselor decizionale din raionul Cahul.

„Consolidarea Consiliului Raional pentru Participare Cahul: Eficiență și Transparență în Procesul Decizional”

În perioada anului 2024 au fost desfășurate 6 ședințe de lucru și 2 ședințe tematice semestriale a membrilor CRP Cahul.

ȘEDINȚE DE LUCRU

La ședința de lucru din **8 februarie 2024** au fost puse în discuție următoarele subiecte: Totalizarea a anului 2023 și rezumatul rezultatelor obținute.

În cadrul ședinței a fost revezuită componența membrilor a CRP privind respectarea Regulamentului CRP Cahul. A fost prezentat și acceptat un nou membru CRP Cotorobai Maria din partea AO „Femida”. Totodată a avut loc schimbul reprezentantului Asociației Obștești ”Suport Civic” noul reprezentant fiind Gîscă Raisa.

La următorul subiect a fost prezentat planul de activități pentru anul 2024.

De asemenea s-a discutat și subiectul de Componența Grupurilor Consultative CRP Cahul, modificarea mecanismelor de lucru în cadrul grupurilor. Au fost revezuite metode de lucru a Grupurilor Consultative.

Ultimul subiect a ședinței a fost transparența procesului decizional raional în anul 2024. A fost prezentat raportul de analiză a recomandărilor de la membrul CRP și consultantul în administrație publică – Lîsenco Vladimir. Raportul a evidențiat importanța implicării cetățenilor în luarea deciziilor, în conformitate cu principiile transparenței și responsabilității. De asemenea, s-a axat atenția la participarea cetățenilor la consultări publice și dezbateri înainte de luarea unei deciziilor. Implicarea activă ar permite să își exprime opiniile și să ofere propuneri pertinente, și să influențeze la luarea deciziilor.

În cadrul ședinței de **19 aprilie 2024**, au fost puse în discuție următoarele subiecte:

- Analiza activității CRP Cahul în perioada ianuarie-martie 2024. Rezumatul rezultatelor obținute.

- Revizuirea componenței membrilor a CRP Cahul. Primirea noilor membri.
- Despre Componența Grupurilor Consultative CRP Cahul.
- Discutarea implementării planului de advocacy al CRP Cahul.
- Prezentarea planului de activități pentru următoarea perioadă: aprilie-iulie 2024.

În cadrul ședințe a fost prezentat un raport de activitate pentru perioada ianuarie-martie 2024. Informația a fost prezentată de coordonatorul proiectului Cucereanu M. și consultantul proiectului Lîsenco V. A fost menționat faptul ca implicarea membrilor CRP în elaborarea rapoartelor de analiză este foarte importantă. Toate rapoartele trebuie făcute la timp cu cel puțin 3-4 zile înainte de desfășurarea ședințelor comisiilor consultative ale CR Cahul pentru a putea aproba demersul care este necesar de înaintat la timp către CR Cahul.

La ședința din 22 mai 2024 au fost puse în discuție următoarele subiecte:

- Analiza proiectelor de decizii de la ședința ordinară a Consiliului Raional Cahul planificată pentru 24 mai 2024.
- Prezentarea rapoartelor de analiză ale membrilor CRP Cahul.
- Aprobarea demersului către Consiliul Raional Cahul.
- Acțiuni planificate pentru următorul trimestru.
- Aspecte privind respectarea Regulamentului CRP Cahul.
- Activitatea comisiilor consultative CRP Cahul.

În cadrul celei de a doua ședințe de lucru au fost analizate proiectele de decizii al CRP Cahul pentru ședința de la 24 mai 2024. A fost audiat raportul consultantului Lîsenco V. și a trei membri CRP: Busuioc S., Ghindaru C., și Stanev D. A fost elaborat și aprobat demersul cu recomandări către CR Cahul.

De asemenea s-a discutat și subiectul de Componența Grupurilor Consultative CRP Cahul, modificarea mecanismelor de lucru în cadrul grupurilor. Au fost revezuite metode de lucru a Grupurilor Consultative.

De asemenea, s-a axat atenția la participarea cetățenilor la consultări publice și dezbateri înainte de luarea unei deciziiilor. Următorul subiect a fost despre planificarea acțiunilor în perioada următoare: planificarea și stabilirea tematicii pentru ședința semestrială și participarea membrilor CRP Cahul la procesul decizional al municipiului Cahul.

La ședința din 29 iulie 2024 au fost puse în discuție următoarele subiecte:

- Analiza proiectelor de decizii de la ședința extraordinară a Consiliului Raional Cahul planificată pentru 31 iulie 2024.
- Prezentarea rapoartelor de analiză.
- Aprobarea demersului către Consiliul Raional Cahul.

La ședința din 14 noiembrie 2024 au fost puse în discuție următoarele subiecte:

- Analiza proiectelor de decizii de la ședința extraordinară a Consiliului Raional Cahul planificată pentru 15 noiembrie 2024.
- Prezentarea rapoartelor de analiză.
- Aprobarea demersului către Consiliul Raional Cahul.
- Planificarea desfășurării Forumului Democrației Locale de la data de 03 decembrie 2024
- Delegarea participanților la prezentarea și discuția privind raportul „MOLDOVA INEGALĂ”, elaborat de Fundația Est-Europeană și Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare. 26 noiembrie 2024, Chișinău.

La ședința din **12 decembrie 2024** au fost puse în discuție următoarele subiecte:

- Cu privire la aprobarea bugetului raional Cahul pentru anul 2025
- Prezentarea rapoartelor de analiză.
- Aprobarea demersului către Consiliul Raional Cahul.
- Planificarea acțiunilor CRP Cahul pentru anul 2025

ȘEDINȚE SEMESTRIALE

La data de 3 octombrie 2024 a avut loc ședința semestrială cu următoarele subiecte:

- Importanța implicării cetățenilor în deciziile administrative
- Comunicarea eficientă în instituțiile publice
- Eticheta și protocolul în instituțiile publice
- Importanța respectării simbolurilor naționale

La data de 18 decembrie 2024 a avut loc ședința semestrială cu următoarele subiecte:

- Cadrul național al integrității și anticorupție
- Integritatea în sectorul public și privat
- Societatea civilă în asigurarea integrității

Implicarea societății civile în procesul decizional la nivel raional este esențială pentru consolidarea democrației, transparenței și responsabilității autorităților față de cetățeni. Societatea civilă, prin organizațiile non-guvernamentale, grupurile de inițiativă sau cetățenii activi, joacă un rol crucial în asigurarea unei guvernări participative, în care interesele și nevoile comunității sunt luate în considerare la nivel local și regional. Aspectele care subliniază importanța acestei implicări sunt:

1. Promovarea transparenței și responsabilității
2. Reflecția intereselor și nevoilor comunității
3. Sprijinirea dezvoltării durabile și a politicilor publice eficiente

4. Îmbunătățirea coeziunii sociale și a încrederii în instituțiile publice
5. Îmbunătățirea educației civice și a participării active
6. Acces la resurse și finanțări pentru dezvoltare locală
7. Crearea unui climat de dialog și cooperare

Implicarea societății civile în acțiuni de advocacy pentru susținerea sectorului de tineret al raionului și în dezvoltarea activismului civic în rândul tinerilor

Serie de activități interactive "Youth Café"

Au fost desfășurate 2 activități interactive pentru tineri. La ședințe au participat tinerii din oraș și din sate, voluntari, studenți. La aceste ședințe a fost organizate întâlniri ale tinerilor cu oameni de succes, reprezentanții administrației publice și membrii CRP.

La 18 aprilie a avut loc o ședință „Youth Café” organizată pentru tinerii din comunitate, moderată de Valentina Cornea, conferențiar universitar, Catedra Științe Politice și Administrație, Facultatea Drept și Administrație Publică, Universitatea "B.P. Hașdeu" din Cahul. consultantă în domeniul tineretului. Evenimentul, desfășurat în incinta Centrului Contact-Cahul, a reunit 16 tineri (8 fete și 8 băieți) din oraș și sate, inclusiv voluntari și studenți.

Tema ședinței a fost "Cum și pentru ce se iau deciziile". Subiectele abordate în cadrul ședinței au fost următoarele:

- Construirea agendei publice.
- Modele de luare a deciziilor
- Alegeri, decizii & proces decizional
- Implicarea tinerilor în procese decizionale

Participanții au învățat despre etapele procesului decizional, despre cum se iau deciziile la nivel local și cum pot contribui prin consultarea și analiza proiectelor de decizii. Pe viitor, aceștia vor analiza proiectele Consiliului Raional pentru a verifica dacă acțiunile propuse de ei sunt incluse și vor înainta demersuri către autorități pentru alocarea de resurse financiare destinate sectorului tineret.

A doua ședință „Youth Café” a avut loc la 26 septembrie, moderată de tot de Valentina Cornea. Au participat 16 tineri (11 fete și 5 băieți), reprezentând diverse organizații, precum Centrul Raional de Tineret Cahul, Fondul pentru Tineri Cahul și Sky Club Cahul.

Subiectele abordate în această ședință au fost:

- Participarea tinerilor la procesul decizional
- Comunicarea eficientă în instituțiile publice
- Eticheta și protocolul în instituțiile publice
- Simbolurile naționale

Această ședință a fost gândită pentru a oferi tinerilor un spațiu de exprimare liberă și implicare activă. Discuțiile interactive și exemplele practice prezentate au încurajat participanții să devină agenți ai schimbării în comunitățile lor.

Valentina Cornea a pus accent pe importanța comunicării eficiente, respectarea normelor de etichetă și protocol, și promovarea unui mediu administrativ transparent și profesionist. Prin aceste inițiative, tinerii au fost inspirați să contribuie la dezvoltarea comunității și la crearea unor relații constructive cu autoritățile locale.

Dezvoltarea capacităților membrilor CRP Cahul

Atelier de instruire ” Fundamentarea teoretică și practică a domeniului protecției datelor cu caracter personal”, desfășurat la data de 28 mai 2024. În calitate de formator la atelierele de instruire a fost implicat domnul Bozianu Sergiu, expert în domeniul protecției datelor cu caracter personal, SRL Privacy by Default. Au participat 38 persoane: reprezentanți ai CRP Cahul, APL, instituții publice, asociații obștești.

Scopul atelierului a fost de a îmbogăți cunoștințele și a dezvolta abilitățile practice privind dreptul la viața privată și prelucrarea datelor cu caracter personal, accesul la informație în cadrul APL, informațiile de interes public. Au fost prezentate următoarele subiecte:

- Context internațional, actualități și perspective;
- Elementele constitutive ale domeniului protecției datelor cu caracter personal;
- Temeiurile legale la prelucrarea datelor;
- Drepturilor subiecților de date;
- Cerințele noi față de politica de protecție a datelor cu caracter personal;
- Cazuistica.

Participanții au învățat despre elementele constitutive ale dreptului de acces la informație și libertatea de exprimare, și dreptul la viața privată în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal, modalitatea de cerere și oferire a informațiilor, inclusiv a celor cu accesibilitate limitată; limite, restricții și libertăți.

Seminare de instruire în s. Vadul lui Isac, s. Brînza și s. Cîșlița Prut cu tema: “Transparența și accesul la informație. Procesul de luare a deciziilor”

Instruirile în localitățile selectate de CRP au avut drept scop susținerea comunităților vizate în proiect privind îmbunătățirea procesului decizional local. Evenimentele de instruire au fost organizate cu participarea primarilor, consilierilor locali, societății civile, grupurilor de inițiativă, a liderilor de opinie, persoanelor active care se implică în acțiuni civice în localitate.

Instruirile au fost desfășurate pe perioada lunii mai 2024 în incinta instituțiilor publice (primării) în varianta fizică.

Primarii localităților selectate au asigurat toate condițiile necesare pentru buna desfășurare a instruirilor: sala dotată și spațioasă, anunțarea participanților din domeniul APL, civic, reprezentanți ai instituțiilor educaționale, agenți economici, etc.

Impact: efecte semnificative asupra dezvoltării personale și profesionale a participanților, dar și asupra comunităților în ansamblu.

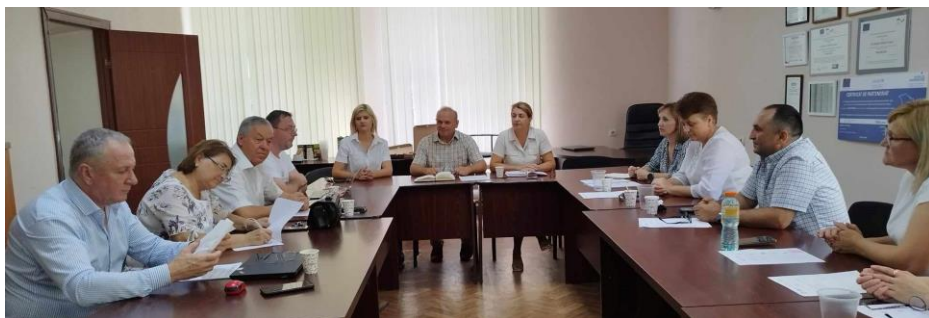
Efecte:

1. Creșterea transparenței și responsabilității
2. Dezvoltarea abilităților și competențelor participanților
3. Îmbunătățirea performanței organizaționale
4. Îmbunătățirea comunicării și colaborării
5. Dezvoltarea personală a participanților
6. Schimbări culturale și sociale

Vizita de studiu a CRP Ștefan Vodă la CRP Cahul

La data de 10 august 2024, Consiliul Raional pentru Participare Ștefan Vodă a efectuat o vizită de studiu la Consiliul Raional pentru Participare (CRP) Cahul, eveniment care a avut loc în sediul AO Centrul CONTACT-Cahul. Această întâlnire a avut ca scop realizarea schimbului de experiență și bune practici în ceea ce privește implicarea în procesul decizional la nivel raional. Membrii celor două consilii au avut ocazia să dezbată modalitățile prin care pot fi îmbunătățite procesele de consultare publică, transparența decizională, dar și cum pot contribui mai eficient la dezvoltarea comunităților locale. Unul din punctele forte ale discuțiilor l-a constituit prezentarea unor bune practici implementate de CRP Cahul și CRP Ștefan Vodă, care s-au dovedit a fi de succes în colaborarea cu administrația publică locală și în promovarea unor inițiative comunitare. Spre exemplu, d. Busuic Svetlana, președinta CRP Cahul, a relatat despre aceea cum are loc procesul de analiză a proiectelor de decizie, cum sunt formulate și aprobate recomandările către Consiliul raional. D-I Lisenco Vladimir, a evidențiat faptul că scopul CRP Cahul este de a contribui la transparentizarea și la îmbunătățirea actului decizional. La formularea recomandărilor către Consiliul raional noi ne ghidăm de legislația în vigoare. De asemenea, au fost discutate provocările întâlnite în procesul de implicare civică și cum pot fi acestea depășite prin colaborare și susținerea reciprocă între consiliile pentru participare. Această vizită de studiu a fost o oportunitate valoroasă pentru ambele părți, consolidând relațiile de cooperare între CRP și contribuind la dezvoltarea unui cadru mai eficient pentru participarea cetățenilor în procesele decizionale la nivel local.

Busuioc Svetlana, președinta CRP Cahul

Transparența decizională este esențială pentru încrederea cetățenilor în instituțiile publice. Ne dorim ca toți locuitorii raionului Cahul să aibă o voce în procesul decizional și să contribuie la crearea unui mediu de guvernare deschis, eficient și responsabil. Implicarea activă a cetățenilor nu doar că îmbunătățește politicile locale, dar și contribuie la dezvoltarea sustenabilă a regiunii.

CRP Cahul a susținut și continuă să promoveze transparența în procesul decizional la nivelul autorităților publice locale, a contribuit la guvernanța locală și a stimulat participarea activă în procesele decizionale prin intermediul următoarelor măsuri:

1. Participarea la consultări publice, forumuri și dezbateri pe teme importante pentru dezvoltarea raionului Cahul, unde sau adresat întrebări și sau făcut propuneri legate de proiectele în curs.

2. Analiza proiectelor de decizie pe diverse domenii – sănătate, educație, infrastructură, social, cultură, etc. cu propuneri și recomandări pentru îmbunătățirea proiectelor de decizie în măsura competențelor.

3. Consolidarea colaborării cu organizațiile neguvernamentale pentru a asigura o implicare mai mare a comunității în activitățile administrative și pentru a monitoriza implementarea proiectelor locale.

CRP Cahul îndeamnă toți cetățenii și actorii locali să se implice în continuare în procesul decizional și să profite de oportunitățile oferite pentru a avea un cuvânt de spus în viitorul comunității noastre.

În acest sens, CRP Cahul face un apel deschis către cetățeni, organizațiile non-guvernamentale, partenerii locali și toate părțile interesate de a se implica activ în procesul decizional, prin diverse canale de comunicare și consultare.

Lîsenco Vladimir, membru CRP Cahul, consultant

Transparența în procesul decizional este esențială pentru buna funcționare a administrației publice și ea reprezintă nivelul de democratizare a societății. Când procesul decizional este transparent, atunci se îmbunătățesc relațiile între autorități și cetățeni, cetățenii se simt mai implicați și au mai multă încredere în autoritățile care iau deciziile, se reduc suspiciunile de corupție. Transparența permite cetățenilor, experților și altor părți interesate să ofere feedback și sugestii valoroase care pot îmbunătăți calitatea deciziilor. Într-un proces transparent, deciziile sunt luate pe baza unor criterii clare și obiective, iar motivele acestora sunt comunicate publicului, etc.

Cu toate acestea sunt și niște rezerve la care este necesar de atras atenția. Acestea sunt: cetățeni indiferenți sau apatici față de problemele legate de transparență, din cauza lipsei de cunoștințe despre drepturile lor de acces la informațiile publice și lipsa încrederii în autoritățile publice, având o percepție că eforturile lor nu vor avea nici un rezultat; resurse financiare limitate, ceea ce face dificilă organizarea de campanii largi, monitorizarea proceselor decizionale sau asigurarea unei implicări continue, lipsa unui personal dedicat, lipsa unor competențe tehnice sau juridice avansate pentru evaluarea impactului deciziilor autorităților publice asupra transparenței.

Ghindaru Cătălin, membru CRP Cahul

Consiliul Raional pentru Participare Cahul (CRP Cahul) are un rol important în asigurarea transparenței și încurajarea implicării cetățenilor în procesul decizional local. Implicarea activă a reprezentanților tineretului în cadrul CRP Cahul contribuie la dezvoltarea unor politici publice mai incluzive, care răspund nevoilor comunității și promovează o administrație deschisă și responsabilă.

Prin participarea la consultări, inițiative și ședințe decizionale, tinerii aduc perspective noi și soluții inovatoare, sprijinind procesul de luare a deciziilor într-un mod colaborativ. Această implicare nu doar că promovează dialogul între generații, ci și contribuie la consolidarea încrederii între autorități și cetățeni.

Astfel, implicarea tinerilor în CRP Cahul reprezintă o practică valoroasă pentru întărirea democrației participative și pentru dezvoltarea unei guvernante locale mai eficiente și transparente.

